

Dějiny sociologie

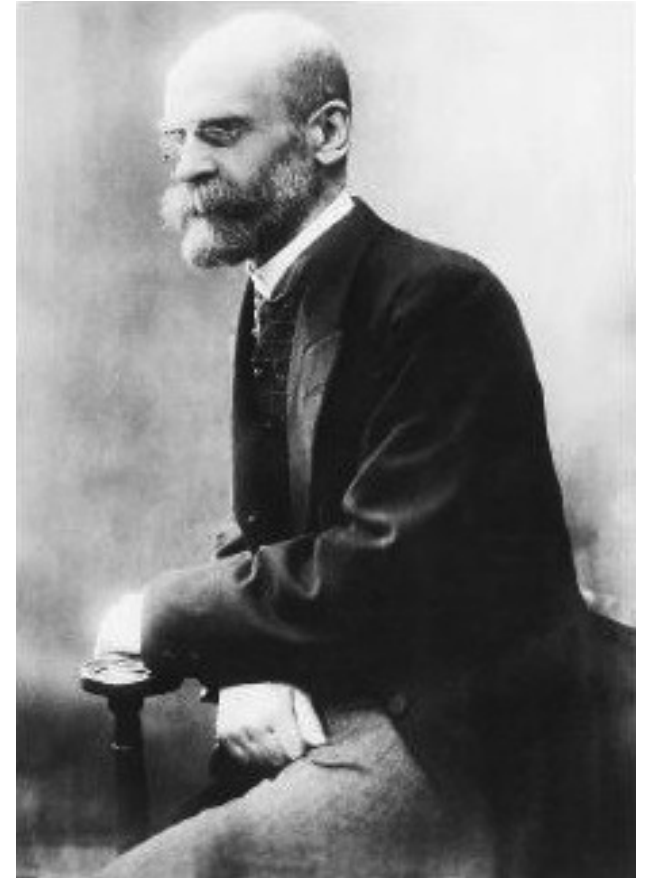

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_ZSV3r0104
Mgr. Jaroslav Knesl

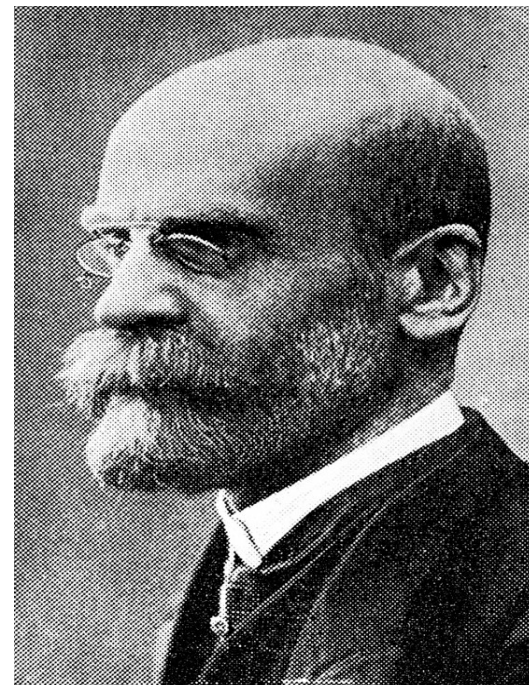
Klasická sociologie: Émile Durkheim (1858 – 1917)

- Sociální jev je nezávislý na individuálních projevech člověka, je vnější, vyvíjí na něj nátlak (právo, náboženství, jazyk, móda, kultura), je stavem kolektivního vědomí.
- Kolektivní vědomí je nepřevoditelné na individuální .
 - Je to jakýsi duch skupiny, nutící člověka k jednání.
 - Utváří se v procesu sdružování se lidí do skupin.
 - Závisí především na geografických faktorech prostředí.

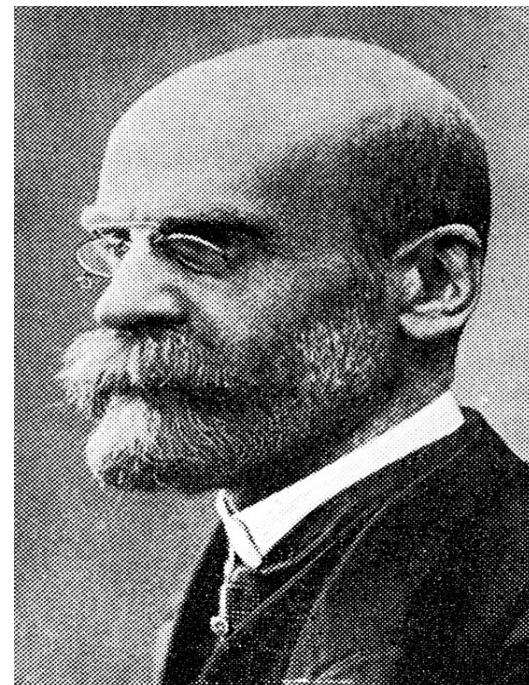
Klasická sociologie: Émile Durkheim (1858 – 1917)

- **Solidarismus (soudržnost)** - vázanost člověka na skupinové cíle a hodnoty - je určujícím faktorem skupinového života.
- **Typy solidarity** se utváří v závislosti na hustotě obyvatelstva a možnostech komunikace.
 - **Mechanická**
 - Je spojena a menší hustotou obyvatelstva.
 - Je přímo podřízena kolektivnímu vědomí.
 - Typické jsou přímé sankce.
 - **Organická**
 - Je spojena a větší hustotou obyvatelstva.
 - Je spojena s dělbou práce.
 - Je institucionálnější.

Klasická sociologie: Émile Durkheim (1858 – 1917)

- **Anomie**
 - **Sociální desintegrace (rozklad) která je opakem solidarity**
 - Je to kritický stav nejasnosti, nejistoty a nesoudržnosti.
 - Pravidla, zákony, normy a hodnoty se rozpadají.
 - Vzniká s nekontrolovaným rozvojem dělby práce bez zpětné integrace.
- Provedl rozbor sebevražednosti - rozlišoval **sebevraždu**
 - **Altruistickou** - v zájmu skupiny
 - **Egoistickou** - únik ze skupiny
 - **Anomickou** - v důsledku anomie
- **Náboženství** chápe jako promítnutí sociálních vazeb do oblasti nadpřirozena, jež zpětně posiluje integritu skupiny. V uctívání posvátna lidé, aniž by si toho byli vědomi, uctívají vlastní společnost.

Klasická sociologie: Max Weber (1864 – 1920)

- Předmětem sociologie je **sociální jednání**:
 - Je orientováno na druhé lidi.
 - Původcem je racionálně jednající **jednotlivec**.
 - Iracionalita v lidském jednání je nepodstatná. Příčiny, motivy a smysl lze pochopit a vysvětlit.
- **Rozumějící sociologie** – sociolog musí porozumět jednání skrze smysl, který mu dává jednající.
- **Typologický postup** (procedura), sociologie hledá **ideální typ**:
 - Myšlenková konstrukce vytvořená na základě charakteristických rysů sociálního jednání.

Klasická sociologie: Max Weber (1864 – 1920)

- **Typologie sociálního jednání** dle významu, který jednání přikládá sám jednající rozlišuje jednání:
 1. **Účelově racionální** – volí své cíle i prostředky
 2. **Hodnotově racionální** – pod tlakem cílů určených hodnotami skupiny (společnosti). Cíle jsou dány volí se jen prostředky.
 3. **Afektivní** – na základě citů
 4. **Tradiční** – na základě tradice
- **Typologie legitimizace sociálních vůdců** na základě způsobu jímž ospravedlňují svou pozici:
 1. **S charismatickou legitimací** - na základě vynikajících, až nadpřirozených vlastností
 2. **S tradiční legitimací** - na základě tradice (tak to bylo a bude)
 3. **S racionální legitimací** - na základě uznávaných a sdílených pravidel

Další klasikové

- Karel Marx – ekonomizace sociologie
- Německá formální sociologie: Ferdinand Tönnies, Georg Simmel – sociologie jako věda o nadčasových formách mezilidských vztahů
- Psychologizující sociologie: Vilfredo Pareto (teorie elit) , Gabriel Tarde, Gustav Le Bon (teorie davového chování)

Zdroje a literatura

- BAUMAN, Zygmund. *Myslet sociologicky*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. 238s. ISBN: 978-80-7419-026-1
- BURIÁNEK, Jiří. *Sociologie*. Praha: Fortuna, 2001. 128s. ISBN 80 – 7168 – 754 – 5
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha : Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum. 2005. 375s. ISBN 80 – 246 – 0139 – 7
- GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. 595 s. ISBN 80-7203-124-4
- KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. 204s. ISBN 80-85850-25-7
- MAŘÍKOVÁ, Hana, PETRUSEK, Miloslav, VODÁKOVÁ Alena. *Velký sociologický slovník I.,II. a/o*. 1996. Praha : Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-164-1.
- THOPMSON Kenneth. *Klíčové citace v sociologii*. Brno: Barrister a Principal, 2001. 272 s. ISBN 80 – 85947 – 68 – 4